

አበበ ይባስ

የፌዴራል ሚኒስቴር የሥነ ምግባርና ሕይወት ጥበቃ ሚኒስቴር
የጥቅም ሰነድ ማህተም ለማስፈጸም ስምምነት ማሳያ ሰነድ ማህተም

(ስድስት ቀን ስር ውስጥ ስምምነት ማሳያ ሰነድ ማህተም ለማስፈጸም የሚያስፈልገው የዘፈን ስንጥር፡፡
ወይንም ለጥቅም ሰነድ ማህተም ለማስፈጸም የሚያስፈልገው የዘፈን ስንጥር ማህተም ማሳያ ሰነድ ማህተም)

የግል ባሕሪውን በውስጡ ያመቀ፣ ከገላው በቀር ያለውን ኹሉ ለማካፈል የተስማማ ማህበረሰብ አባል በማሕተም አስፈጻሚነት ካሉት 12 ክፍሎች በአንዱ ውስጥ ይኖራል፤ አራት ቀን ስር በሚባለው ውስጥ፡፡ ምግብን እና የሲጋራ ሁሉን ተካፊሎ፤ “ሰግ” የሚባል ያተኛኝት ዘዴን ለምዶ፤ ባይጻፍም በእስረኛው በራሱ የተደነገገውን ደንብ ጠብቆ ይተዳደራል፡፡ ማንም በምን ምክንያት እንደታሰረ በማያውቀው፤ ኹሉም በየግሉ የሞት ፍርድ እንደሚጠብቀው ዐውቆ ያቺን ዕለት ከደርግ መንግሥት በሚጠብቅበት ቦታ እንደሚገኝ ልብ ይላል፡፡ እስከዚያ የሚኾኑትን የሕይወት ገጠመኞች ከብጤዎቹ ጋር እየተጋራ ቀን ይገፋል፡፡

የእስር ቤቱ አዛዥ - መቶ አለቃ ተሾመ ባዩ - እስረኛውን ሲያሰኛቸው መዝናኛ፣ ሲያሰኛቸው ደግሞ የሥነ-ልቦና መማሪያ ያደርጉታል፡፡ “ፍቅራቸው የጠና ዕለት” በድቅድቅ ጨለማ ውስጥ የሚያብረቀርቅ ክላሽኒኮቭ ደረታቸው ላይ አጋድመው ብቅ ይላሉ፡፡ በአጋፋሪዎች እና ዐዳዲስ እስረኞች ታጅቦው ስለሚከሰቱ የመኖሩት አለቃ መስለው ይታያሉ፡፡ ለጥፋት እንደመጣ መብረቅ በሚያንገራ ድምፃቸው

“ይሄኛውን አናርኪስት ሽንት ቤት አሳደረው!” ይላሉ ከዐጃቢዎቻቸው ለአንዱ፡፡ “እነዚህ ኢ/ሕ/አ/ፓዎች ካገኙት ያጠምቁትና ምስጢር አላወጣም ይላል!”

እንዲህ ያለውን ትእዛዝ ከሰጡ በኋላ በጨለማው ውስጥ ስውር ይላሉ፤ በኩራት እየተራመዱ፡፡

በእንዲህ ዐይነቱ ሌሊት ከእናት እና ከአባቱ ጉያ የተነጠቀ ወጣት ሲገረፍ ያድራል፡፡ እጆች እና እግሮቹ ለጊዜውም ቢኾን ሸባ ይኾናሉ፡፡ እስከዚያች ቅጽበት በነበረች ሕይወቱ ዐይቷቸው በማያውቅ ሰዎች ተከብሮ፤ በነርሱ ድጋፍ ከቀዝቃዛው ሽንት ቤት የሲሚንቶ ወለል ላይ ይጣላል፡፡ ከሰው ጋር እንዳይገናኝ መደረጉ ሳይበቃ፤ ክፉኛ ተገርፎ በባዶ ሲሚንቶ ላይ ያድራል፡፡ ከመገረፍ ዕረፍት ያገኘባትን ቀሪ ሌሊት እንደ ዐዳዲስ ፍቅር ያጣጥማል፡፡ ጣዕሙ ግን ከቅምሻ አያልፍም፤ ሌሊቱ ቶሎ ስለሚገባደድ፡፡ ከዚያ ከቤተሰቦቻቸው ጋር ዐድረው ሕይወትን ያጣጣሙ የእስርቤቱ መርማሪዎች ይመለሳሉ፡፡ በታደሰ ጉልበት ሌላ ገረፋ ለመጀመር ስም-የለሽ እስረኛውን ይዘው ይኼዳሉ፤ “የቀረ ምስጢር” ያወጣ ዘንድ፡፡

ነባር እስረኛ ደግሞ በ“ሰግ” ዐዳር ከተቋደሰው እንቅልፍ ነቅቶ፤ ሻይ እና ዳቦ ይቀማምሳል፡፡ ከማያየው ቤተሰብ የሚመጣለትን ሲጋራ እና ምግብ ተቀብሎ ለሞቱ ቀን ይዘጋጃል፡፡

ታዲያ ግርግር ከበዛባቸው ቀናት በአንዱ፤ በተለምዶ እስረኛ ለግድያ በሚጠራበት ሰዓት፤ “እስረኞች ከደርግ ጽሕፈት ቤት መጡ” የሚል ወሬ ተናፈሰ፡፡ ወዲያው ደግሞ ተሾመ ባዩ ከበሩ ላይ ቆመው በዚያ ተቋጣጣሪ ዐይናቸው እያማተሩ የምደባ ትእዛዝ ሰጡ፡፡

“አንተ ስድስት ቀን ስር፤ አንተኛው ሰባት፤ ረጅሙ አራት ቀን ስር!” ብለው ስውር አሉ፡፡

አራት ቀን ስር የተመደበው ረጋ ብሎ የሚራመድ የሰማይ ስባሪ የሚያክል ሰው ነበር፤ ግዙፍ፤ ከደም-ጠማሽ ጠላቶቹ እንሸሽገው ቢሉ ለመደበቅ የማያመች፡፡ አረማመዱ የኩራት ይኹን የፍርሀት አይታወቅም፡፡ ብቻ ገርማሚ ነው፡፡ ኩራ ብሎ ዙሪያውን እየታዘበ፤ ፈገግም እያለ፤ ከተመደበበት አራት ቀን ስር ደረሰ፡፡ ክፉኛ ይሸት ስለነበረ በዚያን ዕለት አስተናጋጅ የነበረው አቶ መኻሉ በሰማኹ “ሳሊም እና ደረጀ ደግፋችሁ ውጪ

አስቀምጡት” አለ። ትንሽ ዐረፍ እንዳለ “ቤት ያፈራው” ምግብ እና ውሃ ተሰጠው። ለመጨረሻ ጊዜ ምግብ የሚበላ እስከሚመስል በመስገብ በልቶ ጨረሰ። ወዲያው እንቅልፍ ሽልብ ሊያደርገው ሞከረ። ግን የእስረኛው ሐኪም፣ ዐሥር አለቃ ደጀኔ (ዲናር)፣ “እግሩን በጥንቃቄ ዕጠቡት! መጣኹ” ብለው ኼዱ።

ሳሊም እና ደረጀ ትውከት እየተናነቃቸው እኒያን አረንጓዴ እና ጥቁር ጥቀርቫ የሚመስሉ የእስረኛው እግሮች ዐጠቡ፤ እንዳይፈርጡ በጥንቃቄ ይዘው። ዐጥበው እንደጨረሱ ዲናር የሕክምና ዕቃቸውን ይዘው ከተፍ አሉ። ዲናር ስማቸውን ነግረውት ስሙን ጠየቁት። “አበበ ይባስ እባለሁ” አላቸው። በጀርባው እንዲተኛ ነገሩት። ረዳቶቹን ደግሞ እጆቹን እና እግሮቹን ጥፍር አድርገው እንዲይዙ አዘዙ። አበበ ይባስ እንደታዘዘው እያቃሰተ በጀርባው ሲጋደም ረዳቶቹም እንደታዘዙት አደረጉ።

አስር አለቃ ደጀኔ በያዙት መቀስ አላባት የጠቁሩ የመካይድ (የውስጠኛ እግሮች) ቁዳዎችን በክብብ መቀረጥ ጀመሩ። ጥቋቀር ቁዳዎቹን ገፍፈው ከመጣላቸው በአበበ ይባስ ደም እና ሥጋ የደለቡ ትሎች ሳሕኑ ላይ ዱብ ዱብ ይሉ ጀመር። ጠንብቶ የሰነበተ ከብት ሽታ ከባቢውን ሞላው። ድንገት የሚተነፍስ አየር ጠፋና ጭንቅጥብ ኾነ። ያ ዋርካ የሚያክለው የአበበ ይባስ አካል ተርገባገባ። ጩኸቱ ግቢውን ደበላለቀው፤ አንዳንዴ የኩሩ አንበሳ ግሣት በሚመስል ድምፅ፣ አንዳንዴም ጉንዳን የቈነጠጠው ሕፃን በሚያስደምጠው እረታ። ረዳቶቹ እሱን በመያዝ እና በመልቀቅ መኻል ሲደናበሩ በነርሱ ላይ ያነጣጠረ የዲናር ቍጣ እና ትእዛዝ ባረቀ። ምድረ-ግቢው በጩኸት ተናወጠ።

በዚህ ሥቃይ መኻል ሳሊም ስለ አበበ ገራፊዎች አንድ ሐሳብ ውል አለበት። በነርሱ ድርጊት የሰው ልጅ በቁሙ ሲበሰብስ እና የጠነባ ሥጋ ተሸከሞ ሲራመድ ያያሉ። በእንዲህ ዐይነቱ ቅጽበት ምን ይሰማቸው ይኾን? በኢሰባዊ ድርጊታቸው ሀገራቸውን ያዳኑ፣ ስለ ሀገራቸው ያላቸውን ፍቅር የገለጹ ይመስላቸው ይኾን? ሊጋፈጣቸው በማይችሉ ታሳሪ ላይ በሚፈጽሙት ጭካኔ፣ ከዱር አውሬ እጅግ በጣም በሚብስ ጭካኔ፣ አውሬነት እንጂ ሰብአዊነት፣ ፈሪነት እንጂ ጀግንነት፣ ጥላቻ እንጂ ፍቅር ሊገለጹ ይችላሉን? የገራፊዎቹን ስሜት እና ሐሳብ ግን ሊገምት አልቻለም።

የአበበ ይባስ እግሮች ለትል ቀለብ ኾነው በመሰንበታቸው ጣቶቹ ከዐፅሞቻቸው በቀር ምንም ሥጋ አልተረፋቸውም። እኒያን “እግሮች” ለማከም በዐፅም እና ግሽልጥ ቍስሎቹ ላይ በመጀመሪያ አልክኸል መቀባት፣ ቀጥሎ ደግሞ የቴትራ ሳይክሊን ዱቄት መነስነስ ግድ ነበር። ያኔ ተንገባገባ፤ “ተቃጠልኩ! ግደሉኝ! ግደሉኝ!” እያለ ጮኸ።

በመጨረሻ ሊደረግ የሚችለው ሕክምና አበቃና አራት ቍጥር ገባ። አራት ቍጥር እንደ ሌሎች የማእከላዊ ክፍሎች አራት ሜትር በአራት ሜትር ነው። ክፍሉ ከሰባ ባላነሱ እስረኞች ታጭቋል። በክፍሉ ጠረን ላይ አበበን ዐጅቦ የመጣው ሽታ ታክሎ እንደልብ መተንፈስ የማይቻል ኾነ። ችግሩ እየከፋ ስለመጣ አበበ ከበሩ አጠገብ እንዲቀመጠጥ ተደረገ።

እስረኛው ማኅረሰብ የራሱ ባህል አለው፤ ለዐዲስ እስረኛ ክብካቤ የሚያደርግበት፣ የመንፈስ እና የሥነ-ልቦና ድጋፍ የሚሰጥበት፣ ደግሞም መቶ አለቃ ተሾመ ባዩ እንደ ጦር የሚፈሩትን ምክር የሚያካፍልበት። ታዲያ አባት ተገራፊዎች ልምዳቸውን ለማካፈል ካያሉበት ጥግ ብድግ ብድግ አሉ። ፀሐይ ገብረ-ሥላሴ፣ ተሻለ ፈርሻ፣ ጋሻው ፍትሕ-ዐወቅ፣ ዮሴፍ እና ሳምሶን ዋና ዋናዎቹ ነበሩ።

ፀሐይ ኹሌም ምክሩን የሚጀምረው የራሱን ተመክሮ በማጋራት ነበር። ተመርማሪ ምስጢር ባወጣ ቍጥር ዱላው እንደሚብስበት፣ በጣም አስቸጋሪው ግርፊያ ኹሌም የመጀመሪያ ዙር ሥቃይ የሚቀበልበት እንደሆነ፣ ቀጣይ ግርፊያዎችን መቻል እንደማያቅተው ያስረዳል።

ከፀሐይ የእግር ጣቶች ከዐሥሩ የአብዛኞቹ ጫፎች ተተልትለው ሥጋ-ቢስ ነበሩ። ያልኾኑትም እንደ ቋንጣ ደርቀው ስለሚያስቸግሩት፣ በአጠገቡ የሚያልፍ እስረኛን እገሌ ብሎ ጠርቶ የማዘዝ ልማድ ነበረው፤ “እኛን ቀንጠብ አርገሽ ከቍሻሻው ጣዩ” ይላል። በቦታ ጥብበት ምክንያት ሰው ሲያልፍ እና ሲያገድም እየቆመባቸው

ተቀንጥሰው የወደቁም ነበሩ። ጣት-የለሽ መካይዱም በሚተፈትፍ ግርፊያ ሥጋቸውን ዐጥተው በምትክ ሥጋ ተሸፍነዋል። ጎድጓዳ ክፍሎቻቸው በዐዲስ ሥጋ ተሞልተው ማየት ያስገርማል፤ እንደ ጨቅላ እግር ሙሉ እና ዝርግ ኾነው ይታያሉ። የእግር ጣቶች እና የመከየድ ጎብባ ክፍል ሰው በቀጥታ ለመራመድ እንዲችል ያላቸውን ጠቀሜታ ሳሊም ልብ ይላል። “ለካ ጎድጓዳውን ክፍል ሥጋ ሲሞላው የርምጃን ተፈጥሯዊ ሚዛን ያናጋል” ይላል ለራሱ። ታዲያ ፀሐይ ሳይፈልግ ያቀጠላቸው መካይድ ሲራመድ ግራና ቀኝ ዘመም ዘመም እንዲል ያደርጉታል፤ ሳይሰክር የሚንገዳገድ ሰው ያስመስሉታል።

የደረሰበትን ስንኩልነት የሚያብስ ተጨማሪ የአካል ጉዳት ነበረበት። በግርፋቱ ጊዜ ኹለቱ እጆቹ የፊጥኝ ታስረው የተንጠለጠለ ሙሉ አካሉን ለብዙ ሰዓታት ይሸከሙ ነበር። በዚህ ምክንያት ሽባ ኾነዋል። በትከሻዎቹ ዳር እና ዳር ተጣብቀው ቁልቁል የተንጠለጠሉት ክንዶች እና እጆች ምንም አገልግሎት አልነበራቸውም። የርምጃ ሚዛኑን ለመጠበቅ እንኳ ጠቃሚ ሚና አልተጫወቱም። ለመሸናት ወይም ሠገራ ለመውጣት ርዳታ አስፈልጎታል። እናም በእንዲህ ያለ ጊዜ ከእስረኛ ጓደኞቹ አንዱ ሱሪውን በመፍታት እና በማስታጠቅ፣ ቊጢጥ ሲል እና ሲነሣ በመደገፍ፣ በማጸዳዳት እና በመሰለው ኹሉ ያገለግለው ነበር። በርግጥ በስተጓላ የፀሐይ እጆች ባለቤታቸውን የመመገብና የማጸዳዳት አገልግሎት መስጠት ጀምረው ነበር።

ታዲያ የፀሐይ ቊጢጦች እና የእጆቹ ሽባነት የሣቅ እንጂ የሐዘን ምክንያት ኾነው አያውቁም። አንድ ቀን ሽንት ቤት ለመጠቀም ሰልፍ ላይ ቆሞ ሳሊምን እንዲህ አለው፤ “አንተ እስላም፣ የሚገረም እኮ ነው! መገረፍ የወሲብ ስሜትን እንደሚገድል ትዝ ያለኝ ዛሬ ነው።” ይህም የዋዘኛ ጨዋታ መነሻ ኾነና እስረኛውን ኹሉ በሣቅ አዝናና። ፀሐይ በቀላሉ በሣቅ የሚገናፍል ወጣት ነበር። ሣቁን የሚያደምቁለት ጥርሶችም ነበሩት።

እነዚያ ከሽባነት ጨርሰው ያልወጡት እጆቹ እና እግሮቹ ባለቤታቸውን ማገልገል እንደጀመሩ የፀሐይ ስም ተጠራ። ምሳ እየበላን ሳለ ተጠራ። እኒያ በትርፍ የመካይድ ሥጋ የደለቡ እግሮቹ ተሸክመውት ወጡና የጥይት ስለባ ሆነ።

ተሻለ አበበን በምን ቃል እንደመከረው አላውቅም። ግን ከቋሚ ምክሮቹ አንዱ “ግርፉ ካታተህ እኔ ላይ ምራ፤ በውጭ ሰው ላይ አትጠቁም” ነበር። ምስጢር የሚያወጣ እና መርቶ ጓዶቹን የሚያሲዝ እስረኛን በጣም ስለሚጣላ ነበር “እኔ ላይ ምራ” የሚለው።

የተሻለ ፈርሻ እግር ጣቶች እንደ ፀሐይ አልተቀነጣጠሱም። መካይዱ ግን በጠባሳ ሽጉጥር ተውበዋል። እጆቹ ለረጅም ጊዜ ሽባ ነበሩ። ግን ለወራት ያደረገው እንባ እና እልክ አስጨራሽ የስፖርት እንቅስቃሴ በገዛ ራሱ እጆች ለመብላትና ለመጸዳዳት አስችለውታል። እጆቹን በደንብ ስለማይቁጣጠራቸው ሲያወራ ከቃሉ ቀድመው ይወራጩ ነበር። እናም ዐረፍተ ነገሮቹን በእጆቹ ጀምሮ በእጆቹ ይጨርሳቸዋል። ተሻለም እንደ ፀሐይ ጥር 10 ቀን 1970 ከምሳ በኋላ ከሲራክ አሊኮ እና ከኢዮብ ኅይሌ ጋር ተጠርቶ እንደ ወጣ ቀረ።

ዮሴፍ ቀላ ያለ መልክ ያለው፣ አፍንጫው ገና ከግንባሩ ከመላቀቁ ታጥፎ በርዝመት እና በቀጥታ የወረደ ወጣት ነበር። እግሮቹ በግርፊያ ክፉኛ ቁስለው ነበር ወደኛ የመጣው። ዝኖኔ እንደያዘው ሰው በዕብጠት ደንድነው አራት ቊጢጦች አደረሱት። ሲያወራ ድምፁ አይሰማም። ኹሉ ሹክ ብሎ መምከርን ይወድዳል። የዮሴፍ ወደ ማእከላዊ መምጣት በግቢው የነበረውን የሕክምና ደረጃ በጥቂቱ አሻሽሎታል።

አስር አለቃ ደጀኔ ወትሮ ቊጢጦች ሲዘንኑ (ሲያክሙ) በውሃ እና አልክኾል የጸዳ ቊጢጦች ላይ የቴትራ ሳይክሊን ዱቄት ነስንሰው በንጹሕ ጨርቅ ይጠቀሳሉ ነበር። ቊጢጦች ጠገግ ሲል መጠቅለያው ጨርቅ ከቊጢጦች ቅርፊት ጋር ተጣብቆ አልላቀቅ ይላል። እንዲህ ሲኾን ቀጣይ ሕክምናን አሳማሚ እና ጎጂ ያደርገዋል፤ መዘነኛው ጨርቅ ሲወገድ መድረቅ የጀመረውን ቊጢጦች ይገሸልጠዋልና። ይህን ጉዳት ቀንሶ ቊጢጦችን በድጋሚ ለማከም ዲናር የቀድሞውን መዘነኛ በውሃ ያርሱታል። ማርጠቡ ከረዳ ማገገም ከጀመሩት ቊጢጦች የጥቂቱን ቅርፊቶች ብቻ በማንሣት ወደሚቀጥለው ዙር ሕክምና ይሻገሩ ነበር። ዮሴፍ ሲመጣ የርሱ ቤተሰብ ከእስር ቤቱ አስተዳደር ጋር የማይታወቅ ግንኙነት አስቀድሞ የመሠረተ ይመስለኛል። ምክንያቱም እኛን እንደተቀላቀለ ለቊጢጦች ሕክምና የሚሆኑ ልዩ ጨርቆችን ማስመጣት ጀመር፤ ቅባታም ጨርቆች። ጨርቁ ለዲናር ሕክምናውን

ሲያቀልል ለግሩፋን ደግሞ የቀሰሎቻቸውን ማገገሚያ ጊዜ አሳጠረው። በዚህ ጨርቅ የተዘነ ቀሰል ለሌላ ሕክምና ሲገለጥ የቀሰሎን ቅርፊት አይልጥምና።

በርግጥ ይህ ማከሚያ ቀሰ የአበበ ይባሉን እስትንፋስ ለማርዘም ምንም አልረዳም። አበበ ይባሉ ለደርግ ገራፊዎች የ“ጀግንነታቸው” ማሳያ፣ የጭካኔ ደረጃቸው መለኪያ ኾኗል። ተሻለ እና ፀሓይ፣ ቸርነት እና የሴፍ ደግሞ የሰው ልጅ ጥንካሬ ገደብ-የለሽ ስለመኾኑ ማስረጃ፣ ለዐላማው ሊኖረው ስለሚችለው ፍጹም ታማኝነት መግለጫ ኾነዋል።

አበበ ይባሉ በፀሓይ እና ተሻለ ምን እንደ ተመከረ ማወቅ ያስቸግራል። በጀርባው ተኝቶ ማቃሰት እንኳ እየተሳነው ምክር የሚያዳምጥበት ዐቅም የነበረው አይምስልም። አንድ ኅሙስ ማታ ክፉኛ ሲጮህ ዲናር ተጠርተው መጡ። አገላብጠው ካዩት በኋላ የሕክምና ዕቃቸውን ከፋፈቱ። ሳሊም ክንዱን ደግፎ እንዲይዝ ታዘዘ። ተደላድሎ ይዞ ሳይጨርስ የበሽተኛው የክርን ዐጥንት ቁዳውን ቀድዶ ወጣ። መቅኒው ከእሹ ጋር ተድባልቆ መፍሰስ ጀመረ። ደጋፊው በድንጋጤ ተደናብሮ እየቀዣብረ ሳለ የተጣጠፈ ካርቶን የኾነ ሰው አቀብሎት የክንዱ ማንተራሻ አደረገው። ካርቶኑ ወዲያው በደምና በእሹ በስብሶ ብስክሶክ አለ። አበበ በደክመ ነፍሱ ያወጣው የሰቆቃ ጥሪ በክፍሉ ውስጥ አስተጋባ። የአራት ቁጥር ነብስ በድንጋጤ ተውጣ፣ ይደመጥባት የነበረው እምምታ - ያ እስረኛው በሹክሹክታ ሲጫወት የሚሰማ ኅብረ-ድምፅ - ድንገት እረጭ አለ። (እምምታው ሲደመጥ “ንቡ ተነሣ” ይባል ነበር።) በዚያ ቅጽበት የማእከላዊ እስርቤት ኹለተኛ አዛዥ የኾነችው ጸጥታ ተደሰተች፤ የበላይነቷ ነገሠና።

አቶ መኻሉ በሰማኹ ያደረጉለት የግል እንክብካቤ፣ ቅባት የተነከረው መዘነኛ ጨርቅ ለአበበ ለውጥ አላመጡም። ጀርባው ማበጥ ጀመረ። ከሱ ጋር መጥቶ ስድስት ቁጥር የተመደበው እስረኛ በመንጋጋ-ቁልፍ ተለከፈና እሽንት ቤት በራፍ እንደ ተጋደመ ውሎ ዐደረ። የሰውነት ክብሩ ተገፍፎ እንደ ጥንብ የተጣለ እና የገማ ኾነ። ነብሱ አንድ ሌሊት ላይ ገላውን ተጠይፋ ተሰናበተች። በማእከላዊ ቁይታው ሳሊም የመጀመሪያው ሬሳ ሲወጣ ዐየ፤ የዚያ ስም-አልባ እስረኛ ሬሳ። በዚያ ዕለት ሌሊት የወትሮው ስም-ጥሪ ሳይደረግ የመጀመሪያው እስረኛ ተገደለ።

በመቶ አለቃ ተሾመ ባዩ ላይ ለመጀመሪያ ጊዜ የሰብአዊነት እና የሃይማኖተኛነት ፍንጭ ታየ። ዐዘኑ፤ አማተቡም። የተፈጥሮ ሕግ ነውና የሚቹን ነብስ የነጠቀች ዕፍረተ-ቢስ ሌሊት ኼዳ በመዓልት ተተካች፤ በመቶ አለቃው ጩኸት የነቃች መስላ። ለሚች ቀብር ዕድርተኞች አልተጠሩም። ንፍሮ አልተቀቀለም። ፍትሐትም ኾነ ሶላት አልተደረገም። የሚሸኝ እንግዳም አልነበርም።

የስድስት ቁጥሩ እስረኛ አስከሬን በጸጥታ እና በታመቀ ሐዘን ከተሸኘ በኋላ መቶ አለቃ እስረኛውን ለማጽናናት መጡ። ሽክ ብለው ነበር። ከቀብር ወይም ከድግስ ተመልሰው ይኾን? ይህን ጠቋሚ ምንም ምልክት አልነበረም። ድንገት ከአራት ቁጥር በራፍ ቆመው አበበ ይባሉን እየተመለከቱ እንዲህ አሉ፤

“የደርግ መርማሪዎች ሬሳ ሰብሳቢ አደረጉኝ እንዴ? እነዚህን ልጆች ይዞ የመጣው መኪና የጫነው ሰባት ነበር። እንዳያወርድ ስለከልከለኩ ነው ይዞ የተመለሰው። ከሰባቱ ሦስቱ አናርኪስቶች በሕይወት ያሉ አይመስለኝም።”

ይህን እንዳሉ አንድ የመረመሩት ልጅ ዐይናቸው ገባና በማበሻቀጥ መግቢያ አሳጡት።

“አይ! አይ! ወሻ! ..ዘም ብለህ ዝርጥጥ ነገር ነኽ። ኢ/ህ/አ/ፓዎች ብዙም የገሩኸ አይመስለኝም። ምስጢሩን ዘረገፍከው።” አሉት። በመቀጠል “አኹን አንተ እና መምህር ጌታቸው እኩል በአናርኪስትነት ትመደባላቸኩ?.....ማፈሪያ ነኽ! አኔ ተሾመ ጌታቸውን የመረመርኩ ሰው ነኝ!”

የመጨረሻውን ቃል ያሉት በኩራት ነበር። መምህር ጌታቸው የመቶ አለቃ ተሾመ ባዩ የጀግንነት ምልክት፤ የሽልማት ዋንጫቸው ነው። “ጀግና እወድዳለኹ”። “ከራሱ በቀር ሌሎችን አጋልጦ የሚያመጣ እጠላለኹ” የሚሉት መቶ አለቃ ከፍርሀታቸው የተነሣ ቤታቸውን የማእከላዊ ወሰንተኛ አድርገው ይኖራሉ። ከእስር ቤቱ

ጋር የግንብ ዐጥር ይጋራሉ። ከቤታቸው እንጀራ ሲጋገር የቅጠሉ ሽታ፣ ቡና ሲቆላ የጭሱ መዐዛ ስለሚደርሰን የማሽተት ሕዋሶቻችንን አለመሞት ያስታውሱናል።

ድብርት ሲጫናቸው ጋደም ካሉበት ጋቢያቸውን እንደ ለበሱ ብቅ ይላሉ። ከዚያም ስለገረፉት እና ስለገደሉት እስረኛ በኩራት ይተርካሉ። ሊገድሉ ያሰቡትንም እስረኛ “እኔ ራሴ ነኝ በግንባርክ ጥይት የምሰድድበት!” ብለው ይፎክሩበታል። አንድ ቀን እንደተለመደው በዐጥር መጥተው እንዲህ ሲሉ አደመጥናቸው፤

“እኔ ተሾመ መ/ኢ/ሶ/ን፤ ወዝ ሊግ፤ ሰደድም አይደለሁም። መርማሪ ነኝ። ኢ/ሕ/አ/ፓ ሥልጣን ቢይዝም መርማሪ ነው የምኾነው!”

በዚህ ፉከራቸው መኻል ለምን መምህር ጌታቸውን እንደሚወዱት ሳሊም ለመጠየቅ ደፈረ። መምህር ጌታቸው ከማእከላዊ እስር ቤት ለግድያ ተወሰደ። ወደሚገደልበት ጫካ ሲያጉዙት የራሱን እና ዐብረው የነበሩ ጓዶቹን ማሰሪያ ለመፍታት ችሎ ነበር። እመግደያው ቦታ ሲያወርዱት የገዳዮቹን ጠመንጃ ነጥቆ የሚገድለውን ገድሎ አመለጠ። ግን ከወራት በኋላ በዘበኝነት ተቀጥሮ እሚሠራበት ቦታ የሚያወቀው ሰው ዐይቶ ጠቁመበት። ተይዞ በድጋሚ ማእከላዊ መጣና አራት ቍጥር ገባ። እንደገና ለግድያ እስከሚያወጡት ድረስ እጅና እግሮቹ በሰንሰለት ታስረው ቁዩ። በድጋሚ የማምለጥ አጋጣሚ ባለማግኘቱ የደርግ ሰለባ ኾነ። መቶ አለቃ ተሾመ በመምህር ጌታቸው ጀብድ እና የጀግናው መምህር መርማሪ በመኾናቸው ይከራሉ። ኹለተኛውን የርሱ ግድያ ማመቻቸታቸውን ደግሞ የሙያቸው ታላቅ ስኬት አድርገው ደጋግመው ያነሡታል። የመምህር ጌታቸውን ጀብድም የራሳቸው አድርገውታል።

እስረኛ ምስጢር እንዲዘክዝክ ማድረግ የሥራቸው ዋና ዐላማ ቢኾንም፣ ምስጢር አሳልፎ የሰጠን አይወድዱም። ለሴቶች ይሣሉ። ከእስር ቤቱ ሳይርቁ ፀሓይ እንዲሞቁ ይፈቅዱላቸዋል። አንድ ጊዜ ደግሞ እርጉዝ ሴት ፈትተዋል።

ለረጅም ጊዜ አበበን ያስታመሙት አቶ መኻሉ በሰማሁ “ዛሬን የሚያልፍ አይመስልም” አሉ። ይህን ከማለታቸው አራት ቍጥር ውስጥ ሞት ነገሆች። በሽተኛው ግጥም ብለው በተዘጉ ጥርሶቹ መኻል እንደ ብናኝ ሣሥቶ የሚወጣው የጣዕር ድምፅ እስትንፋሱ እንዳልቆመ ቢጠቀምም፣ ያ ግዙፍ አካሉ ከከዳው ሰነባብቷል። ያኔ በአእምሮው ምን ይመላለስ ይኾን? ፈጣሪን፣ መላእክትን፣ የተሸከመችውን ምድር እና ወላጆቹን ኹሉ እንደሚረግም መገመት ምክንያት-የለሽ አይኾንም። ሲኦል ካለ በአበበ ምድራዊ ሥቃይ የታየው መኾን አለበት። ምን ሌላ ነገር ሊኾን ይችላል!?

ያ መንምኖ ያለቀው አካሉ የሚያወጣው ድምፅ ከጣዕር ወደ ጉርምርምታ የተቀየረ መሰለ። የጀርባው ዕብጠት መላ አካሉን ከተኛበት ወለል ይበልጥ ከፍ እያደረገው ቢሆንም አበበ ይባስ ይህን የሚገነዘብ አይመስልም። ድንገት ያ የጀርባው ዕብጠት ፈነዳ። ነብሱ ጀርባው ውስጥ ትኖር ይመስል ጸጥ አለች። አስከሬኑ ተኝቶበት በነበረው ብርድ ልብስ ተጠቀለለ። በጠራራ ፀሓይ አራት ቍጥር የገባው የሰማይ ስባሪ በድቅድቅ ጨለማ እንደ ደግ ሟሽሾ፣ እንደ ገለባ ቀልሎ ወጣ።

ደራሲ - ሳሊም ዐብዱልጆሊል
ሮቸስተር፣ ኒው ዮርክ፣ ዩናይትድ ስቴትስ
ጁላይ 2016

አርታዲ - ግርማ ይ. ጌታኹን
አክስፈርድ፣ ዩናይትድ ኪንግደም